

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobce: **P. B.**
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Chovancem
sídlem Dlouhá 3355/6, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. června 2022 č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce byl s účinností od 20. 12. 2016 shledán invalidní v prvním stupni a byl mu přiznán invalidní důchod ve výši odpovídající zjištěnému stupni invalidity. Dne 19. 1. 2022 podal žalobce žádost o změnu výše invalidního důchodu, kterou žalovaná rozhodnutím ze dne 17. 3. 2022 zamítla. Proti rozhodnutí ze dne 17. 3. 2022 podal žalobce námitky, které žalovaná rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (napadené rozhodnutí) zamítla a prvostupňové rozhodnutí ze dne 17. 3. 2022 potvrdila. Nosným důvodem pro nevyhovění žádosti žalobce byl shodný posudkový závěr lékařů Okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ) Frýdek-Místek a žalované, podle kterých činí pokles pracovní

Shodu s prvopisem potvrzuje

schopnosti žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu toliko 45 %, žalobce je nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně a nedošlo tak ke změně stupně invalidity (vyšší stupeň invalidity nastává až při poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %).

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu, ve které navrhoval, aby byl znovu posouzen jeho zdravotní stav a pracovní schopnost. V žalobě namítl, že se jeho zdravotní stav za poslední rok výrazně zhoršil a jeho pracovní schopnost poklesla velmi výrazně, a to o více než 50 %. Žalobce vnímá, že se výrazně zhoršil jeho psychický stav jednak z důvodu bolesti páteře a z důvodů existenčních a existencionálních, což dokládal lékařskou zprávou z psychologické ambulance ze dne 17. 3. 2022. Žalobce si vůbec nedokáže představit, že by v takovém psychickém stavu vycházel mezi lidi a chodil do práce.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Po rekapitulaci průběhu správního řízení se zdůrazněním obsahu lékařských posudků žalovaná na závěr písemného vyjádření navrhla přezkoumání zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV).
4. Krajský soud po doplnění dokazování o posudek PK MPSV v Ostravě přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
5. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud v první řadě ze správního (dávkového) spisu. Podává se z něj, že žalobce uplatnil nárok na invalidní důchod již dne 20. 11. 2016 a jeho zdravotní stav byl pro tyto účely přezkoumán lékařem OSSZ Frýdek - Místek, který v posudku ze dne 10. 1. 2017 uvedl, že žalobce je od 20. 12. 2016 invalidní v prvním stupni, protože jeho pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce označil lékař „vertebrogení algický syndrom krční páteře dekompenzovaný s migrenosní cefaleou“ s tím, že jde o stav po operaci krční páteře ze dne 21. 3. 2013. Rozhodnutím ze dne 6. 5. 2017 byl žalobkyni přiznán s účinností od 20. 12. 2016 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně ve výši 5 001 Kč měsíčně. Dne 19. 1. 2022 podal žalobce žádost o změnu výše invalidního důchodu s odůvodněním, že se mu zhoršil psychický i fyzický zdravotní stav a byl hospitalizován. Zdravotní stav žalobce byl posouzen lékařkou OSSZ Frýdek - Místek, která v posudku ze dne 17. 2. 2022 uvedla, že se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je „smíšená axiozně - depresivní porucha“. Uvedené zdravotní postižení podřadila posudková lékařka pod kapitolu V. položku 5c přílohy k vyhlášce číslo 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) a míru poklesu pracovní schopnosti určila v rámci daného rozpětí na 35 %, kterou vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu navýšila o 10 procentních bodů na 45 %. V návaznosti na uvedený posudek žalovaná rozhodnutím ze dne 17. 3. 2022 žádost žalobce zamítla pro nesplnění podmínek podle § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění (dále též „zákon o důchodovém pojištění“). Současně v rozhodnutí konstatovala, že žalobci nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Proti rozhodnutí podal žalobce námitky, ve kterých uvedl, že se jeho zdravotní stav za poslední rok výrazně zhoršil, na konci roku 2021 byl hospitalizován na psychiatrické klinice v Třinci. Po propuštění začal spolupracovat se

sociální službou Slezské diakonie, která ho podporuje v zajišťování jeho každodenních osobních záležitostí. Trpí bolestmi páteře a je v natolik špatném psychickém stavu, že není schopen pracovat. Vyjádřil přesvědčení, že jeho pracovní schopnost poklesla o více než 50 % a navrhl změnu napadeného rozhodnutí tak, aby mu byl invalidní důchod změněn na druhý stupeň. K námitkám připojil lékařskou zprávu z psychologické ambulance ze dne 17. 3. 2022 a zprávu ze Slezské diakonie ze dne 28. 3. 2022, která vyslovila názor, že žádost o změnu výše invalidního důchodu na 2. stupeň žalobce je relevantní, mnoho uživatelů jejich služby s podobným zdravotním postižením je uznáno invalidními ve druhém stupni. Pro účely námitkového řízení posoudila zdravotní stav žalobce lékař žalované, který se v posudku ze dne 10. 6. 2022 ztotožnil s posudkovými závěry OSSZ Frýdek - Místek, přičemž v posudku se zabýval také vyšetřením ze dne 17. 3. 2022. Podle pracovní rekomandace je žalobce schopen vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky na tělesné a duševní schopnosti v menším rozsahu a intenzitě. Snížený pracovní potenciál lze využít v oblasti jednoduchých psychicky nenáročných a fyzicky méně náročných prací bez zvýšené osobní zodpovědnosti a mimo riziko úrazu. Schopnost využít dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti jsou zachovány, schopnost rekvalifikace je zachována. Následně rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím, jak shora uvedeno.

6. Krajský soud dále zadal s ohledem na žalobní námitky posouzení zdravotního stavu žalobce příslušné Posudkové komisi PK MPSV v Ostravě a z jejího posudku ze dne 15. 2. 2023 ve spojení s protokolem o jednání z téhož dne zjistil, že komise zasedala ve složení předseda MUDr. Z., dále lékař z oboru psychiatrie a tajemnice a žalobce byl jejímu zasedání přítomen. Posudková komise v posudku ze dne 15. 2. 2023 konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce bylo ke dni 21. 6. 2022 zdravotní postižení uvedené v kapitole V. položce 5c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 35 %, kterou ve shodě se žalovanou navýšila vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu na 45 %. Konkrétně se jedná o smíšenou úzkostnou a depresivní poruchu s tím, že se jedná o středně těžké funkční postižení na bázi somatického postižení (onemocnění páteře). Nejedná se o zdravotní postižení takového stupně závažnosti a rozsahu, aby bylo možno konstatovat, že se jedná o těžké postižení dle položky 5d), neboť nejsou naplněna kritéria u této položky uvedená. Žalobce je podle posudkového závěru schopen vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky na tělesné i duševní schopnosti, v podstatně menším rozsahu a intenzitě, se snížením alespoň o třetinu, jeho schopnost rekvalifikace je zachována. Snížený pracovní potenciál lze využít v oblasti jednoduchých psychicky nenáročných a fyzicky méně náročných prací bez zvýšené osobní zodpovědnosti.
7. Žalobce (prostřednictvím zástupce) u jednání namítal, že žalobce je invalidní od roku 2016 a v té době byly za rozhodující příčinu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu označeny fyzické problémy (omezení páteře) a pokud se v současné době přidružily problémy psychické, které jsou aktuálně považovány za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce, nepovažuje toliko 10 % navýšení za adekvátní. Žalobce zdůraznil, že v současné době není schopen vykonávat jakoukoliv pravidelnou výdělečnou činnost.
8. Předmětem soudního přezkumu je správné rozhodnutí ohledně nevyhovění žádosti žalobce o změnu (zvýšení) invalidního důchodu pro invaliditu vyššího stupně, než je stupeň I.,

který již má žalobce přiznaný. Jak je přitom zřejmé z podání účastníků a ze shora reprodukováných částí správního spisu, tak ze zákonných podmínek ovlivňujících výši invalidního důchodu byl v přezkoumávaném správním a navazujícím soudním řízení veden spor výhradně ohledně stupně invalidity žalobce.

9. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně, b) jestliže poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně a c) jestliže poklesla nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu III. stupně.

10. Závěr o invaliditě příjemce invalidního důchodu (žalobce) a jejím stupni je vázán na posouzení jeho zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, což je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto vychází z posudků subjektů, které těmito odbornými znalostmi disponují. Pro účely správního řízení jsou těmito subjekty ze zákona okresní správa sociálního zabezpečení a žalovaná, resp. jejich posudkoví lékaři (§ 8 odst. 1 a 9 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) a pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění pak posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob podle § 4 odst. 2 téhož zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Jednotlivé posudky, včetně posudku PK MPSV doplněného pro účely soudního řízení, pak správní soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá právě posudek PK MPSV zpravidla důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. V tomto směru je podstatné, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které žalobkyně namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti diagnózy. Samotný posudkový závěr o míře poklesu pracovní schopnosti přitom musí vycházet z pravidel nastavených vyhláškou o posuzování invalidity a její přílohy. Podstatné v tomto směru je, zda zdravotní postižení posuzovaného je takové povahy, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu. Toto zdravotní postižení pak posudkový lékař (komise) podřadí pod příslušnou položku přílohy k uvedené vyhlášce a stanoví míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, případně zváží možnosti snížení či zvýšení hranic stanoveného rozpětí podle § 3 a § 4 předmětné vyhlášky. Budiž přitom zdůrazněno, že posouzení podřazení zdravotního stavu žadatele pod korespondující ustanovení vyhlášky (její přílohy), tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise, ledaže by se jednalo o zcela evidentní, i laikovi zřejmou vadu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013 č. j. 6 Ads 11/2013-20 nebo ze dne 12. 6. 2014 č. j. 9 Ads 9/2014-23).

11. Po doplnění dokazování shora uvedeným posudkem PK MPSV v Ostravě dospěl krajský soud k závěru, že žaloba důvodná není. Mezi účastníky nebylo v zásadě sporu o tom, že se v případě žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který má více příčin. V této souvislosti považuje krajský soud za potřebné připomenout a zdůraznit, že vyhláška o posuzování invalidity nastavuje pravidlo, podle kterého se procentní body vyjadřující míru poklesu pracovní schopnosti u jednotlivých zdravotních potíží nesčítají, ale výsledná míra poklesu pracovní schopnosti se v případě zjištění dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu u posuzovaného určí podle zdravotního postižení, které je jeho rozhodující příčinou (má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti posuzovaného) a ostatní zdravotní postižení lze zohlednit jednak v rámci rozpětí stanoveného touto vyhláškou pro rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, případně navýšením jeho horní hranice maximálně o 10 procentních bodů (§ 2 odst. 3 a § 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Krajský soud se nedomnívá, že by dotčená ustanovení vyhlášky o posuzování invalidity (zejména pokud jde o navýšení míry poklesu pracovní schopnosti z důvodu dalších zdravotních postižení maximálně o 10 procentních bodů) byla v rozporu se zákonem či ústavním pořádkem a není mu známo, že by byl takový rozpor ať již Ústavním nebo Nejvyšším správním soudem konstatován, naopak správní soudy z tohoto pravidla běžně vychází (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021 č.j. 10 Ads 290/2019-24, bod 28).
12. V posuzované věci se všechny 3 posudky shodují v závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je smíšená úzkostná a depresivní porucha, coby středně těžké funkční postižení uvedené v kapitole V položce 5c) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Uvedený posudkový závěr má podle přesvědčení krajského soudu oporu v posudcích, je dostačeným způsobem podložen a krajskému soudu se nejeví jako zjevně nesprávný. Ostatně ani žalobce nepřednesl žádné relevantní argumenty, pro které by mělo být jako rozhodující zdravotní postižení označeno jiné, případně že by mělo být jinak kvalifikováno. Z posudku je rovněž zřejmá vazba psychických potíží žalobce na jeho potíže psychické (viz posudkový závěr na straně 4 posudku ze dne 15. 2. 2023, podle kterého se jedná o postižení na bázi somatického postižení). Ze spisu se rovněž nepodávají kritéria uvedená v položce 5d) (obsedantně kompulzivní porucha s neschopností kontaktu mimo přirozené sociální prostředí vedoucí k poskytování ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu, těžké narušení společenských a pracovních funkcí a výkonu většiny denních aktivit), které by odůvodňovaly klasifikaci postižení žalobce jako těžkého ve smyslu uvedené položky. Závažnost zdravotního postižení žalobce pak byla podle přesvědčení krajského soudu dostatečně vyjádřena stanovením horní hranice daného procentního rozmezí a jejím navýšením o 10 procentních bodů, což je - jak již bylo řečeno výše - maximum možného.
13. Závěr PK MPSV v Ostravě o tom, že pracovní schopnost žalobce poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 45 %, považuje krajský soud za řádně odůvodněný a dostatečně podložený, proto neshledal důvod se od něj odchýlit, ani nebylo potřebné dokazování dále doplňovat. To platí pro výsledek žalobce, neboť předmětem sporu nebyly skutkové okolnosti, které by mohl žalobce prokázat svým účastnickým výsledkem, ale odborné posouzení jeho zdravotních obtíží podle lékařských zpráv, ke kterému měl žalobce možnost se vyjádřit u jednání posudkové komise. Pokud jde o lékařskou zprávu MUDr. H. ze dne 17. 3. 2022 (kterou žalobce připojil k žalobě), tak tu měla posudková komise k dispozici a s ohledem na přesvědčivost dosavadních

posudkových závěrů krajský soud rovněž nepovažoval za potřebné nechat zdravotní stav žalobce posoudit ještě jinou posudkovou komisí nebo znalcem, jak bylo navrhováno, což je postup zcela výjimečný a vyhrazený pouze pro případy, kdy i po doplnění dokazování posudkem příslušné posudkové komise zůstaly pochybnosti o dosud zjištěném zdravotním stavu, případně o jiných skutečnostech rozhodných pro nárok na invalidní důchod a jeho výši, vyžadujících odborné posouzení, což se v nyní souzené věci nestalo (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013 č. j. 3 Ads 116/2012 - 24).

14. Krajský soud uzavírá, že v soudním řízení byl jako správný potvrzen závěr žalované, že žalobce je (resp. byl v době vydání napadeného rozhodnutí) invalidní v prvním stupni, a jeho požadavky na přiznání invalidity vyššího stupně a s tím spojené zvýšení invalidního důchodu proto nejsou důvodné. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
15. Právo na náhradu nákladů řízení nebylo možné přiznat žádnému z účastníků, protože v řízení neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá a žalované jej v tomto typu řízení přiznat podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nelze.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 27. března 2023

JUDr. Martin Láníček
samosoudce